

Sıkıyönetim Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 15 . 5 . 1971 - Sayı : 13837)

No.

1402

Kabul tarihi

13 . 5 . 1971

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel esaslar

Sıkıyönetim ilânı :

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 124 ncü maddesi gereğince verilmiş olan Sıkıyönetim ilân kararı ve Sıkıyönetimin bölge ve süresi üzerinde yapılacak değişiklikler, işleri Bakanlığınca uygun görülecek araçlarla ilân olunur.

Sıkı yönetimin yürütülmesi :

MADDE 2. — Sıkıyönetim altına alınan yerlerde genel güvenlik ve asayişe ilişkin zabıta kuvvetlerine ait görev ve yetkiler Sıkıyönetim Komutanlığına geçer. Zabıta kuvvetleri bütün teşkilâtı ile Sıkıyönetim Komutanının emrine girer.

Sıkıyönetim bölgesindeki zabıta kuvvetleri; Sıkıyönetim hizmetlerinin yapılmasından dolayı Sıkıyönetim Komutanlığına, bu hizmetler dışında kalan hizmetlerin yürütülmesinden dolayı da adli ve idari makamlara karşı sorumludur.

Millî İstihbarat Teşkilâtı Sıkıyönetim Komutanlığı ile işbirliği yapar.

Sıkıyönetim Komutanlığı, bu kanunla kendisine verilen görev ve yetkileri o yerin zabıta kuvvetleri ve tefrik edilecek askerî birlikleri ile yürütür. Barışta ve zorunlu hallerde Sıkıyönetim Komutanı o yer veya o yere en yakın garnizon komutanlarından yeteri kadar birliğin emrine verilmesini isteyebilir. Bu istek derhal yerine getirilir.

Sıkıyönetim Komutanı, bölgesi içinde gerek zabıta kuvvetlerinin ve gerekse askerî personelin görev yerlerini değiştirebilir. Hizmet gereklerini dikkate alarak zabıta kuvvetlerinde askerî personel kullanılabilir. Bu takdirde müdür seviyesindeki personel Sıkıyönetim Komutanı emrinde müşavir olarak görevlerine devam ederler.

Hizmetlerin yürütülmesi ile ilgili istemler, o bölgedeki Devlet kurum ve organlarınca yerine getirilir.

Sıkıyönetim Komutanlığı emrine atanan veya görev alan bircümle personelin, Sıkıyönetim süresince Sıkıyönetim Komutanının izni olmadıkça, istifa veya emeklilik işlemleri yürütülemez veya başka bir göreve atanması yapılamaz.

Görev ve yetki :

MADDE 3. — Sıkıyönetim Komutanı, Sıkıyönetim bölgesinde genel güvenlik ve kamu düzeninin gerektirdiği hallerde aşağıda yazılı olağanüstü tedbirleri almaya yetkilidir.

a) Konutları ve her türlü dernek, siyasi parti, sendika, kulüp gibi teşekküllere ait binaları, işyerleri ile özel ve tüzel kişilikleri haiz (özerk müesseseler dâhil) müesseseler ve bunlara ait müstemilât ve her türlü kapalı ve açık yerleri, mektup, telgraf ve sair mersuleleri ve kişilerin üzerlerini her hangi bir müracaat, talep ve karara lüzum olmaksızın aramak ve bunlardan sübut vasıtaları olan yahut zor alıma tabi bulunan eşyayı zaptetmek;

b) Türkiye Radyo - Televizyon Kurumunun yayımları dâhil olmak üzere telefon, telsiz, radyo, televizyon gibi her çeşit araçlarla yapılan yayım ve haberleşmeye sansür koymak, kayıtlamak veya durdurmak ve hizmetin gerektirdiği ahvalde bunlardan öncelikle faydalanmak;

c) Söz, yazı, resim, film ve sesle yapılan her türlü yayım, haberleşme, mektup, telgraf ve sair mersuleleri kontrol etmek; gazete, dergi, kitap ve diğer yayımların basım ve yayımını kayıtlamak ve bunlar üzerine sansür koymak veya Sıkıyönetim bölgesine sokulmasını yasaklamak; Sıkıyönetim Komutanlığınca basılması veya neşri yasaqlanan kitap, dergi, gazete, broşür, afiş gibi bildirimle matbu evrakı basan matbaaları kapatmak;

d) Kamu düzeni, Devlet kuvvetleri, kişi hürriyeti, kamu selâmeti aleyhine işlenen cürümlerle, adam öldürmek veya kişilere karşı müessir fiilde bulunmak suçlarından hükümlülüğü bulunanlardan veya genel emniyet gözetimi altında olanlardan yahut Sıkıyönetim bölgesinde belirli bir ikâmetgâhı olmayanlardan veya diğer şüpheli olan kişilerden Sıkıyönetim bölgesi içinde bulunmalarını sakıncalı görülenleri Sıkıyönetim bölgesi dışına çıkarmak veya bu bölge içinde belirli yerlere girmesini veya yerleşmesini yasaklamak;

e) Her türlü silâhlar, cephaneler, bombalar, tahrip maddeleri, patlayıcı maddeler, radyo aktif maddeler veya gazların yahut benzeri maddelerin bulundurulmasını, hazırlanmasını, yapılmasını veya naklini yasaklamak ve bunlar ile bunların hazırlanmasına veya yapılmasına yarıyan eşya, alet veya araçların teslimi için emirler vermek, arayıp toplamak;

f) Grev, lokavt yetkilerinin kullanılmasını süreli olarak durdurmak veya izne bağlamak; işgâl, fiilî durum, boykot ve iş yavaşlatılma gibi hareketleri yasaklamak, önlemek veya önleyici tedbirleri almak;

g) Kapalı veya açık yerlerde her türlü toplantıları veya gösteri yürüyüşlerini yasaklamak, her türlü dernek ve teşekküllerin çalışmalarını durdurmak veya bunları izne bağlamak; yeni dernek kuruluşlarını izne bağlamak;

h) Zaruri ihtiyaç maddelerini yapan, üreten, depolayan, nakleden ve satan ticari ve sınai müesseseleri lüzumu halinde kontrol etmek ve ihtiyaçların gerektirdiği tedbirleri almak;

i) Kazino, kahvehane, biraخانه, meyhane, tiyatro, sinema, bar, diskotek, taverna, dansin ve emsali gibi eğlence yerleri ile kulüp ve sair oyun salonlarını kontrol etmek, kapatmak veya bunların açılma ve kapanma zamanlarını tayin etmek ve sınırlamak;

j) Kara, deniz ve hava trafik düzenine ilişkin tedbirleri almak, güvenlik amacıyla ulaştırma araçlarının bölgeye giriş ve çıkışlarını kayıtlamak veya yasaklamak;

k) Sıkıyönetim bölgesine girmek ve bu bölgeden çıkmak isteyenler hakkında kayıtlar koymak;

l) Sokağa çıkmayı kayıtlamak ve yasaklamak ve gerektiğinde sivil savunma tedbirlerinin tümünü veya bir kısmını aldirmek;

m) Lüzumu halinde sıkıyönetim bölgesindeki Hazine, özel idare ve belediyelere ait bina, araç ve personelden yararlanmak;

n) Bakanlar Kurulunun sıkıyönetimle ilgili kararlarını yürütmek.

Bu maddede sayılan görev ve yetkilerin kullanılması sırasında milletlerarası hukukun diplomatik temsilcilikler ve mensuplarına tanıdığı ayrıcalık ve dokunulmazlıklar ile yasama dokunulmazlığına ilişkin Anayasa hükümleri saklıdır.

Silâh kullanma yetkisi :

MADDE 4. — Sıkıyönetim Komutanlığı emrinde görevli asker ile polis ve jandarma, kendilerine verilen görevlerin yerine getirilmesi sırasında, Türk Silâhlı Kuvvetleri İçişlet Kanun ve yönetmeliği, Polis vazife ve salâhiyet Kanunu, Jandarma teşkilât ve vazife Nizamnamesinde silâh kullanmayı icabettiren hal ve şartlardan her hangi birinin tahakkuku halinde silâh kullanma yetkisini haizdirler.

Silâh kullanmayı gerektiren hallerde münferit hizmet görenler kendi başlarına, topluca hizmet görenler olay yerinde başlarında bulunan âmirin emriyle silâhlarını kullanırlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Organlar

Komutan ve yardımcıları :

MADDE 5. — Sıkıyönetimin ilân edildiği bölgede, bu kanun hükümlerini uygulamak üzere en az kolordu veya eşidi kıta komutanlığı görevini yapmış veya yapmakta olan bir komutan, Genelkurmay Başkanının teklifi üzerine Millî Savunma Bakanının inhası, Başbakanın imzalıyacağı ve Cumhurbaşkanının onaylıyacağı bir kararname ile Sıkıyönetim Komutanı olarak atanır.

Sıkıyönetim Komutanına, Sıkıyönetimin ilân edildiği bölge ve ilanı gerektiren olayın genişliği dikkate alınarak yeteri kadar komutan yardımcısı, yukardaki fıkrada belirtilen usule göre atanır. Atanma kararında Sıkıyönetim Komutanının ve komutan yardımcılarının eski görevleriyle ilişkilerinin kesilip kesilmiyeceği belirtilir.

Sıkıyönetim Komutanı, hizmet gereklerini dikkate alarak, kendine ait yetkilerin tamamını veya bir kısmını yardımcılara devredebilir.

Çeşitli bölgelerde veya bütün yurttaki Sıkıyönetim ilân edilmesi halinde, Sıkıyönetim Komutanlıkları arasındaki işbirliği ve koordinasyon Başbakanlıkça sağlanır.

Sıkıyönetim Komutanının sorumluluğu :

MADDE 6. — Sıkıyönetim Komutanı bu kanunla kendisine verilen görev ve yetkilerden dolayı Başbakana karşı sorumludur; askeri hizmetlerin yürütülmesinden dolayı bağlı bulunduğu genel hükümler uygulanır.

Sıkıyönetim Komutanına vekâlet :

MADDE 7. — Sıkıyönetim Komutanının, Sıkıyönetim bölgesinden uzaklaşması veya hizmet edemeyecek derecede mazeretinin vuku bulması halinde, kendisine kimin vekâlet edeceği Genelkurmay Başkanlığınca tesbit olunur. Ancak, bu vekâletin 15 günden fazla uzamasını gerektiren hallerde en kısa zamanda yeni bir atama yapılır.

Karargâh :

MADDE 8. — Sıkıyönetim ilanı ile beraber, Sıkıyönetimin maksat ve amaçlarına uygun olarak, Sıkıyönetim Komutanlığı karargâhı kurulur. Sıkıyönetim Komutanlığı kadroları, Genelkurmay Başkanlığınca önceden hazırlanır. Bu kadrolara göre lüzumu kadar subay, astsubay, sivil personel usulüne göre atanır.

Atanan personel, atanma emrinin kendilerine tebliğini takibeden yirmidört saat içerisinde hareket ile yol süresi sonunda yeni görevlerine katılma zorundadır.

Birlikler :

MADDE 9. — Sıkıyönetim hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla lüzumu kadar askeri birlik Genelkurmay Başkanlığınca Sıkıyönetim Komutanı emrine verilir.

Adli müşavirlikler :

MADDE 10. — Sıkıyönetim Komutanlığı refakatindeki adli müşavir ve yardımcıları, özel kanunlardaki görevlerinden ayrı olarak Sıkıyönetim Komutanlığının hukuk müşavirliği görevlerini de ifa ederler.

Askerî mahkemeler :

MADDE 11. — Sıkıyönetim bölgelerinde, 25 Ekim 1963 gün ve 353 sayılı Kanuna göre Millî Savunma Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde yeteri kadar askerî mahkeme kurulur. Bunlar bulunduıkları yerin Sıkıyönetim askerî mahkemesi olarak adlandırılır ve birden fazla olması halinde numaralandırılırlar.

Bu mahkemelere, Genelkurmay Başkanlığı adli müşaviri, Millî Savunma Bakanlığı Askerî Adalet İşleri Başkanı ve Millî Savunma Bakanlığı Askerî Adalet Teftiş Kurulu Başkanından müteşekkil kurulca seçilen yeteri kadar adli müşavir, askerî hâkim ve askerî savcı ile bunların yardımcıları usulüne göre atanır.

Askerî hâkim ve savcılar hakkında 26 . 10 . 1963 gün ve 357 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi hükmü saklıdır. Ancak aralıksız olarak bir aydan fazla görevlerine engel olacak özürlerinin tahakkuku halinde bu teminattan faydalanamazlar.

Sıkıyönetim askerî mahkemelerine yeteri kadar subay üye Genelkurmay Başkanının teklifi üzerine askerî hâkim subayların tâyni usulüne göre atanır.

Savaş halinde Genelkurmay Başkanlığının lüzum göstermesi üzerine Sıkıyönetim veya harekât bölgeleri içindeki askerî mahkemeler Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi görevini de yaparlar. Bu takdirde askerî mahkemelerin yetki sahaları ile birden ziyade askerî mahkeme bulunan yerlerde bunlardan hangilerinin Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi görevini yapacağı hususu Millî Savunma Bakanlığınca tâyin ve tebit edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**Sıkıyönetim mahkemesi**

Sıkıyönetim mahkemeleri kuruluncaya kadar yapılacak işler :

MADDE 12. — Sıkıyönetim Komutanı nezdindeki askerî mahkemeler göreve başlayıncaya kadar, suçun işlendiği yerlerde bulunan askerî savcılar ve bunlar yoksa Cumhuriyet savcıları Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi savcılarının görevlerini yaparlar.

Sıkıyönetim ilânını gerektiren hallere bağlı eylemler :

MADDE 13. — Sıkıyönetim ilânına sebeb olan suçları, Sıkıyönetim ilânından evvel işlemiş olanlarla, Sıkıyönetim Askerî mahkemelerinin el koyduğu her hangi bir suçla irtibatı bulunan suçları işleyenlerin dâvalarına, suç Sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi, Sıkıyönetim Askerî mahkemelerinde bakılır.

Ancak, Sıkıyönetim Komutanı bu suçlardan, Sıkıyönetim Askerî mahkemelerinde bakılmasına lüzum görmediklerini ilgili adli mercilerce vermeye yetkilidir.

Sıkıyönetim personelinin suçlarında görev :

MADDE 14. — Sıkıyönetim Komutanlığı emrine giren personelin, Sıkıyönetim hizmet ve görevleri ile ilgili olarak veya Sıkıyönetim hizmet ve görevlerinin yapılması sırasında işledikleri suçlara ait dâvalara bakmak görevi, Sıkıyönetim Askerî mahkemelerine aittir.

Bu kişilerin Sıkıyönetim Mahkemesi görevine giren suçları hakkında re'sen kovuşturma yapılır. Bunlar hakkında özel kanunlarında gösterilen yargı usulü hükümleri uygulanmaz.

Sıkıyönetim emrindeki asker kişilerin askerî yargıya tabi suçlarına da Sıkıyönetim Askerî Mahkemesinde bakılır.

Sıkıyönetim mahkemelerinin görev ve yetkileri :

MADDE 15. — Sıkıyönetim altına alınan yerlerde aşağıdaki suçları işleyenler ve bunların suçlarına iştirak edenler Sıkıyönetim Komutanı tarafından istenildiği takdirde, sıfat, meslek ve memuriyetleri ne olursa olsun Sıkıyönetim Komutanı nezdindeki askerî mahkemelerde yargılanırlar;

- a) Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının birinci babının birinci, ikinci ve dördüncü fasıllarında yazılı Devletin kişiliğine karşı işlenen suçlar;
- b) Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının beşinci babının birinci ve ikinci faslında yazılı suç işlemeye tahrik ve cürüm ikâi için cemiyet kurmak suçları;
- c) Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının altıncı babının ikinci faslında yazılı Devlete ait mühür, damga ve sair alâmetlerin taklidi hakkındaki suçlar;
- d) Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının yedinci babında yazılı kamunun selâmeti aleyhine işlenen suçlar;
- e) Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının onuncu babının ikinci faslında yazılı yağma, yol kesme, adam kaldırma suçları;
- f) Türk Ceza Kanununun 179, 180, 188, 201, 234, 235, 236, 241, 242, 248, 249, 254, 255, 256, 257, 258, 260, 264, 266, 268, 271 nci maddelerinde yazılı suçlar ile 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar hakkındaki Kanunda yazılı suçlar;
- g) Türk Ceza Kanununun 390 ve 391 nci maddelerinde yazılı suçlar ile haberleşmeyi sağlayan Posta, Telgraf, Telefon işletmesi Genel Müdürlüğüne veya Türk Silâhlı Kuvvetlerine ait her türlü araç, gereç, tesis ve tellerine karşı işlenen hırsızlık suçları;
- h) Askerî Ceza Kanununun 55, 56, 57, 58, 59 ncu maddelerinde yazılı suçlar;
- i) Askerî Ceza Kanununun 75, 93, 94, 95 ve 96 nci maddeleri ile 148 nci maddesinin ikinci fıkrasında ve 160 nci maddesinde yazılı suçlar;
- j) Takibi şikâyete bağlı olmıyan veya şahsi dâva yoluyla takibi gerekli bulunmıyan basın yoluyla işlenmiş suçlar;
- k) Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkında Kanuna muhalefetten doğan suçlar;
- l) Derneklerin, sendikaların ve mesleki kuruluşların kanunlarda mevcut kapatılmalarıyla ilgili dâvalar;

(Anayasanın ve 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun siyasi partilerin kapatılmasıyla ilgili hükümleri saklıdır.)

Yukarıda yazılı suçlara el koyan yetkili merciler bu suçlara ait hazırlık soruşturması evrakını vakit geçirmeden sıkıyönetim komutanına göndermekle yükümlüdürler. Sıkıyönetim Komutanı kendisine gönderilen evrakı ya sıkıyönetim komutanlığı nezdindeki askerî mahkemenin askerî savcılığına verir veya genel hükümler gereğince işlem yapılmak üzere yetkili mercie geri gönderir.

Sıkıyönetim komutanı bu kanunda yazılı suçlardan sanık kişileri, sıkıyönetim komutanlığı nezdindeki askerî mahkemeye sevk ve tutuklanmaları gerekip gerekmediği hakkında bir karar alınuncaya kadar gözetim altında tutabilir. Bu süre 30 günden fazla olamaz.

Yasama dokunulmazlığına ilişkin Anayasa hükümleri ile Anayasanın 90 nci maddesi hükmü ve diplomatik dokunulmazlıkta ilgili milletlerarası hukuk kuralları saklıdır.

Suçlar ve cezalar :

MADDE 16. — Sıkıyönetim altına alınan yerlerde Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından alınan tedbirlere aykırı hareket edenler veya emirleri dinlemiyenler veya kimliklerine dair kasden gerçeğe uymıyan bilgi verenler veya bilgi vermekten çekinenler bir aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Sıkıyönetim bölgesinde maksadı mahsusa müstenid kamunun telâs ve heyecanını doğuracak şekilde asılsız, mübalâğah havadis ve haber yayan veya nakledenler altı aydan iki yıla kadar hapis

ve beşyüz liradan beşbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar. Eğer fiil, fail tarafından bir yabancı ile anlaşma sonucu işlenmiş ise hapis cezası bir yıldan ve ağır para cezası da bin liradan aşağı olamaz. Bu suçlar basın ve yayın organları tarafından işlenirse fail ve mesulleri hakkında, verilecek cezalar iki misli artırılır.

Sıkıyönetim bölgesinden çıkarılanlardan veya bölge içinde belirli bir yerde yerleşmesi yasaklananlardan sıkıyönetim bölgesine veya yerleşmesi yasaklanan mahalle izinsiz girenler bir aydan üç aya kadar, tekrarründe iki aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Para cezasına çevirmeme :

MADDE 17. — Sıkıyönetim mahkemelerince verilen hürriyeti bağlayıcı cezalar para cezasına çevrilemez.

Uygulanacak usul hükümleri :

MADDE 18. — Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulan askerî mahkemelerde, Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun savaş hali hükümleri uygulanır. Sıkıyönetim, savaş hali sebebiyle ilân edilmemiş ise Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun savaş halinde kanun yollarına başvurmayaya ve yerine getirmeye ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Kanun yollarına başvurma ve tetkik mercii :

MADDE 19. — Sıkıyönetim Komutanı, nezdinde askerî mahkeme kurulan kıta komutanının veya askerî kurum âmirinin görev ve yetkilerini haizdir. Aynı bölge içinde birden fazla Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi bulunursa bu mahkemelerden birinin verdiği ve itiraz olunabilir kararlarının inceleme mercii, kararı veren Sıkıyönetim Askerî Mahkemesine en yakın Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi; aynı bölge içinde birden fazla Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi yoksa en yakın askerî mahkemedir.

Askerî Yargıtayca incelemede öncelik :

MADDE 20. — Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulan askerî mahkemelerce verilir temyiz edilen hükümlere Askerî Yargıtayda öncelikle bakılır.

Kovuşturmada izin :

MADDE 21. — Bu kanunda belirtilen suçlardan dolayı aşağıda yazılı kişiler hakkında Sıkıyönetim Komutanlığınca kovuşturma yapılabilmesi :

- a) General ve amiraller hakkında Genelkurmay Başkanının,
- b) Müsteşarlar hakkında Başbakanın veya ilgili bakanların,
- c) Valiler ve kaymakamlar hakkında İçişleri Bakanının,

d) Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Yüksek Hâkimler Kurulu, Sayıştay Başkan ve üyeleriyle Cumhuriyet Başsavcısı, Başbakanın Sözcüsü, Askerî Yargıtay Başsavcısı, hâkimler ve yardımcılığıyla Cumhuriyet savcı ve yardımcıları ve bu sınıftan sayılanlar, askerî hâkim subaylar hakkında özel kanunlarına göre yetkili kurul ve makamların, iznine bağlıdır.

Yukarıda sayılan kişiler hakkında yetkili kurul ve makamlar tarafından, Sıkıyönetim Komutanlığınca kovuşturma yapılmasına izin verilmediği ahvalde özel kanunlarına göre işlem yapılır.

Takibi izine bağı suçlar :

MADDE 22. — Bu kanunda yazılan ve takibi izine bağı olan suçlarda izin şartı aranmaz.

Sıkıyönetimin sona ermesi halinde Sıkıyönetim Askerî mahkemelerinin yetkisi :

MADDE 23. — Sıkıyönetimin sona ermesiyle Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulan askerî mahkemelerin ve mahkemeler nezdindeki askerî savcılarının yetkileri sona ermez. Askerî mahkemeler ve askerî savcılar Sıkıyönetim bölgesindeki bir kıt'a komutanının veya askerî kurum âmirinin nezdinde, eldeki işlere munhasır olmak üzere faaliyetlerine devam ederler. Bu hallerde, Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulan Sıkıyönetim Askerî mahkemeleri birden fazla ise bu mahkemeler ile mahkemelerde görevli askerî hâkim ve savcılarının sayıları ihtiyaca göre azaltılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Genel olarak savaş hali

Savaş halinde bâzı bölgelerde alınacak tedbirler :

MADDE 24. — Savaş halinde Sıkıyönetim ilân edilmemiş olsa dahi, Genelkurmay Başkanının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tesbit ve ilân edilen bölgedeki komutanlardan, Genelkurmay Başkanının görevlendirdiği bir komutan bu kanunun üçüncü maddesinde yazılı tedbirleri almaya ve uygulamaya yetkilidir.

Yukardaki fıkraya göre bölge komutanlığınca verilen emir ve tedbirlere uymıyanlar veya yerine getirmiyenler hakkında bu kanunun 16 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Savaş halinde askerî mahkemelerde yargılama :

MADDE 25. — Savaşta 24 ncü maddeye göre tesbit ve ilân edilen bölgeler içinde bu kanunun 15 nci maddesinde yazılı suçları işliyenler veya bu suçlara iştirak edenler, bölgedeki yetkili kılınan komutan tarafından istenildiği takdirde askerî mahkemelerde yargılanırlar. Bu hallerde 21 nci madde hükmü saklıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Müteferrik maddeler

Mâlî hükümler :

MADDE 26. — Barışta :

a) Sıkıyönetim Komutanı hizmetin gerektirdiği hal ve zamanlara munhasır olmak üzere emrine verilen subay, astsubay ve sivil personelin 4786 sayılı Kanunu değiştiren 7043 sayılı Kanun gereğince er tabelâsına dâhil edilmek suretiyle kazandan iâşe edilmelerini emredebilir.

b) Sıkıyönetim Komutanlığı emrine atanan veya Sıkıyönetim Komutanlığında görev alan subay, askerî memur, astsubay ve sivil personelin eski görev yerleri ile ilişkileri kesilmez. Bunlara 6245 sayılı Kanun esaslarına göre yolluk ve yevmiyeleri verilir.

GEÇİCİ MADDE — 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununda gerekli değişiklik yapılmıyaya kadar bu kanunun 15 nci maddesinin (h) bendi hükmü, Sıkıyönetim «olağanüstü hal» kabul edilmek suretiyle uygulanır.

SON MADDELER

Yürürlükten kaldırılan kanunlar :

MADDE 27. — 3832 sayılı Örfi İdare Kanunu ile bu kanunu değiştiren 4106 ve 4219 sayılı kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır.

Kanunun yürürlüğe girmesi :

MADDE 28. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 29. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

| Millet Meclisi | | | Cumhuriyet Senatosu | | |
|----------------|----------|---------|---------------------|----------|-----------------|
| Cilt | Birleşim | Sayfa | Cilt | Birleşim | Sayfa |
| 13 | 91 | 4 | 65 | 68 | 110,111,113:193 |
| | 95 | 122 | | | |
| | 96 | 219:237 | | | |
| | 97 | 242:313 | | | |

I - Gerekçeli 313 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 96 ncı Birleşimine, 1569 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 68 ncı Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Anayasa, Adalet, İçişleri, Millî Savunma ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici, Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, İçişleri, Millî Savunma ve Bütçe ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/472.